

1. CE ESTE AYAHUASCA ȘI CARE SUNT EFECTELE SALE

1.1. În locul definițiilor

Ayahuasca este lichidul rezultat din decoctul lent al *Banisteriopsis Caapi* liana, care conține harmina, harmalina și tetrahydroharmina, și din frunzele tufei *Psychotria Viridis* (chacrana), care conțin dimetil-triptamină - DMT.⁶ Aceste plante cresc spontan în zona Amazonului.

Decoctul este o soluție apoasă obținută prin fierberea anumitor plante alimentare sau medicinale, în vederea extragerii principiilor active din acestea. Termenul este preluat din limba germană, „*dekot*” și din limba latină, „*decoctum*”.⁷

Deci, lichidul rezultat este o infuzie sau un decoct din părțile componente ale cele două plante. Trebuie să precizez că există o oarecare diferență între cele două modalități de obținere. Astfel, infuzia

⁶ Schultes R.E., Hofmann A., *Plantele zeilor: puterile lor sacre, vindecătoare și halucinogene*, 1992, Rochester: Healing Arts Press, p. 45.

https://books.google.ro/books/about/Plants_of_the_Gods.html?id=XyR0QgAA CAAJ&redir_esc=y

⁷ <https://dexonline.ro/definitie/decoct>

presupune adăugarea unei cantități de apă clocotită peste componentele celor două plante și lăsarea acoperită aproximativ 15-20 de minute, pentru ca procesul fizico-chimic să stimuleze eliminarea substanței active biosintetizată natural, care se dizolvă în apă. Apoi se strecoară pentru eliminarea fragmentelor vegetale.

Decoctul este un produs obținut printr-un proces mai lung și presupune, în primă fază, adăugarea, ca și la infuzie, a unei cantități de apă fiartă peste componentele vegetale, apoi acest amestec se mai fierbe încă 10-15 minute. Practic, decoctul, prin etapele de obținere, conține mai multă substanță activă deci este mai concentrat. În unele situații, metoda decoctului este folosită pentru obținerea substanțelor active din părți componente ale plantei ce au fibră concentrată, precum rădăcina, fructe, scoarță, iar metoda infuziei se folosește uzual în cazul florilor și a frunzelor.

În orice caz, este obligatoriu să subliniez că decoctul este un produs concentrat în conținutul cărui se regăsesc toate componentele biosintetizate de plantele folosite la obținerea lui.

Dimetiltriptamina (DMT) se află pe Lista I a substanțelor aflate sub control internațional, normă instituită de către Organizația Națiunilor Unite, nu însă și ayahuasca, ca preparat, nicio plantă care conține DMT și niciun compozit vegetal preparat din plante care conțin această substanță activă.⁸

Alcaloizii prezenți în liana *Banisteriopsis Caapi* (harmina, harmalina și tetrahidroharmina) nu sunt, de asemenea, supuși controlului internațional.

⁸ Comitetul Internațional pentru Controlul Stupefiantelor (INCB), *Raportul anual 2012*, Națiunile Unite, New York, p. 34.

În legătură cu beneficiile ayahuascăi nu există certitudini științifice, însă, în ultimele decenii, mulți cercetători din domeniul neuro-psihologiei, psihofarmacologiei și a psihologiei clinice s-au exprimat explicit. La aceasta se adaugă percepția pozitivă și deschiderea participanților la sesiuni, ceea ce creează suportul obținerii unor rezultate bune în zona psihologică.⁹

Ca să avem o imagine corectă a ceea ce înseamnă ayahuasca precizez că utilizarea acesteia a influențat în zona de proveniență dezvoltarea turismului care are ca obiectiv principal consumul acesteia precum și participarea la ritualuri religioase, în scop terapeutic sau din curiozitate. Poate și acest aspect a contat la nașterea și întreținerea controverselor care, din cauza unor probleme de reglementare s-au dezvoltat și în zona juridică.

Chiar dacă risc să devin oarecum subiectiv, aș face o comparație între dezvoltarea turismului datorat ayahuascăi și dezvoltarea turismului ca urmare a politicii olandeze de acceptare a comercializării produselor cannabice, sub control, în vederea consumului.

În cadrul ritualilor, popoarele din zona Amazonului, oferă persoanelor care consumă pentru prima oară, ayahuasca sub formă de infuzie și, ulterior, dacă participarea lor la aceste activități tradiționale se repetă și nu există efecte secundare negative semnificative, le oferă decocturi ce conțin o concentrație mai mare de substanță activă.

Așa cum spuneam, planta din specia *Psychotria viridis*, folosită la obținerea decoctului cunoscut sub denumirea de ayahuasca conține

⁹ Sanchez C., Bouse J.C., *Ayahuasca- din Amazon în comunitățile din întreaga lume*, ICEERS & TNI, 2015, p. 3.

DMT (N, N-dimetiltriptamină), un alcaloid triptaminic controlat în temeiul Convenției¹⁰ ONU asupra substanțelor psihotrope din 21.02.1971, aspect însușit din punct de vedere legislativ și de către țara noastră. Astfel, Legea nr. 143 din 26 iulie 2000, modificată și republicată, privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, include această substanță în categoria drogurilor de mare risc.¹¹

Contrar acestui fapt, Consiliul Internațional pentru Controlul Stupefiantelor (INCB)¹², organismul cvasi-judiciar responsabil de

¹⁰ Poziția nr. 6 din tabelul I, ce cuprinde lista cu substanțe, revizuită în funcție de toate amendamentele aduse de Comisia Stupefiantelor până la 12 octombrie 1988. Lista este parte a Convenția ONU asupra substanțelor psihotrope din 21.02.1971, însușită de țara noastră prin publicarea în Monitorul Oficial și intrarea în vigoare la data de 30 decembrie 1992.

¹¹ Poziția nr. 17 din tabelul nr. 1, din Legea nr. 143 din 26 iulie 2000, modificată și republicată, privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri

¹² Comitetul internațional pentru controlul stupefiantelor (INCB) este un organism independent, cvasiudicial, înființat de Convenția unică privind stupefiantele din 1961, prin comasarea a două organisme: Consiliul central permanent pentru stupefiante, creat de Convenția internațională privind opțiunea din 1925 și Organismul de Supraveghere a Drogurilor, creat prin Convenția din 1931, pentru limitarea producției și reglementarea distribuției de stupefiante. INCB are 13 membri, fiecare ales de Consiliul Economic și Social pe o perioadă de cinci ani. Membrii INCB pot fi realeși. Zece dintre membri sunt aleși dintr-o listă de persoane desemnate de guverne. Restul de trei membri sunt aleși dintr-o listă de persoane desemnate de Organizația Mondială a Sănătății (OMS) pentru experiența lor medicală, farmacologică sau farmaceutică. Membrii consiliului sunt persoane care, prin expertiza, competența, imparțialitatea și dezinteresul lor, se bucură de încredere generală. După ce au fost aleși, membrii INCB

supravegherea implementării convențiilor internaționale privind drogurile a declarat în mai multe rânduri că ayahuasca, precum și alte plante psihoactive, nu sunt supuse controlului internațional.¹³

În acest sens, ca un contrast, în ultimii ani, au existat și încă mai există un număr mare de anchete penale în Europa, în Statele Unite, chiar și în America Latină pentru importul și utilizare ayahuascai.¹⁴ Această contradicție a produs o serie de incertitudini cu privire la statutul său juridic și politic, care variază de la stat la stat. Despre aceste aspecte voi reveni pe parcursul prezentului studiu.

Această inconstanță a determinat un grup de experți cunoscuți 2012 să publice în anul 2012 lucrarea cu titlul „Declarația despre ayahuasca”, axată în principal pe provocările asociate cu utilizarea religioasă a băuturii.¹⁵

Așezarea ayahuascai și definirea ei juridică clară în politica internațională de droguri nu este simplă pentru că, în opinia mea, sunt necesare cercetări detaliate pentru a face diferența între beneficii și efecte nocive. La aceasta se adaugă faptul că utilizarea acestui decoct nu

își pun la dispoziție cunoștințele lor profesionale, fără nicio influență de la guvernelor țărilor de unde provin.

¹³ Sanchez C., Bouse J.C., *Ayahuasca- din Amazon în comunitățile din întreaga lume*, ICEERS & TNI, 2015, p. 3.

¹⁴ *Raportul INCB (2010) al Comitetului internațional pentru controlul stupefiantelor pentru 2010*, Paragraful 284.

¹⁵Anderson B.T., Labate .BC., Meyer M., Tupper, K.W., Barbosa P.C.R., Grob C.S., *Declarație asupra ayahuasca*, Jurnalul Internațional de Politică a Drogurilor, 2012, vol. 23, număr 3, p. 173.

îmbracă forma unui fenomen și deci nu poate reprezenta o provocare pentru sistemul internațional de control al drogurilor.¹⁶

Autori consacrați în domeniu definesc această capcană și punctează faptul că ayahuasca și în general psihedelicele nu au toxicitate acută precum alcoolul, cocaina sau heroina, de exemplu, care cauzează frecvent moartea din cauza supradozajului și nici nu au efecte toxice cronice cu utilizarea pe termen lung, la fel ca tutunul sau alcoolul. Prin urmare, se poate afirma că psihedelicele au un „*risc scăzut de consum problematic*”, ceea ce explică parțial că acestea nu sunt o problemă centrală în dezbaterile privind politica publică pe probleme de droguri, dar, categoric, utilizarea lor controlată poate aduce beneficii depre care voi discuta în detaliu.¹⁷

Antropologul social american, de origine braziliană, Beatriz Caiuby Labate¹⁸ opinează că ayahuasca nu este întotdeauna considerată o problemă legitimă în forumurile de discuții cu privire la reforma politicii de droguri¹⁹, deoarece volumul consumului și efectele sale

¹⁶ Feilding A., *Cannabisul și psihedelicele: revizuirea convențiilor ONU privind drogurile*, în Labate B.C., Cavnar C., *Interdicția, libertatea religioasă și drepturile omului: reglementarea consumului tradițional de droguri*, 2014, Berlin/Heidelberg, Editura Springer, p. 189.

¹⁷ Labate B.C., Cavnar C., *Interdicția, libertatea religioasă și drepturile omului: reglementarea consumului tradițional de droguri*, Berlin/Heidelberg, Editura Springer, p. 195.

¹⁸ Labate Beatriz Caiuby are un doctorat în antropologie socială de la Universitatea de Stat din Campinas (UNICAMP), Brazilia. În anul 2017 a emigrat în Statele Unite.

¹⁹ Beatriz Caiuby Labate a dezvoltat și a analizat această idee în cadrul discursului său la *Conferința Mondială Ayahuasca (AYA2014)*, 25-27 septembrie 2014, Ibiza, Spania,

asupra sănătății și asupra societății nu sunt percepute ca fiind suficiente de importante pentru ca statutul său juridic să fie reanalizat.²⁰

Prin urmare, la data actuală ne situăm într-o zonă de mijloc între acceptarea și incriminarea ayahuascăi pe care nu o putem considera drog de abuz, fie ea și în scop recreativ, dar nici un amestec nevinovat pentru conținutul de DMT biosintetizată de planta *Psychotria viridis*, din compoziția acestui decoct tradițional.

Așa cum am menționat, *Psychotria viridis* conține alcaloidul DMT. Pe de altă parte, *Banisteriopsis caapi* conține alcaloizi aparținând familiei chimice de betacarboline, harmine, harmaline și tetrahidro-harmine (cunoscute generic ca alcaloizi harmalinici) născând efecte complementare în organismul uman. DMT este psihoactiv atunci când este administrat intravenos sau sub formă sa liberă, dar nu atunci când este administrat oral, deoarece este descompus în tractul gastro-intestinal de enzima monoaminoxidaza (MAO), prezentă în organismul uman, ce o oprește să ajungă la creier.

Aici apare complementaritatea de efect, în sensul că alcaloizii harmalinici, inhibă monoaminoxidaza (MAO) prezentă în tractul gastro-intestinal, blocându-i acțiunea, astfel că DMT-ul ajunge liber în

organizată de Fundația ICEERS. Disponibil la: <https://www.youtube.com/watch?v=Czw9cYzfjGI&list=PLFSYWkLS73y56xvYDMPLaf8d-EIBJevL&index=51>

²⁰ Feilding A., *Cannabisul și psihedelicele: revizuirea convențiilor ONU privind drogurile*, în Labate B.C., Cavnar C., *Interdicția, libertatea religioasă și drepturile omului: reglementarea consumului tradițional de droguri*, 2014, Berlin / Heidelberg, Editura Springer, p. 189.